

Weert, Klooster van de zusters Birgittinessen

Hoogfeest van de H. Birgitta van Zweden, 23 juli 2020

Uit de eerste brief aan Timoteüs blijkt dat een groep weduwen, die als zodanig waren ingeschreven, in de vroege christelijke gemeenschappen een soort religieus instituut vormden: het moesten weduwen zijn die niet door hun familie konden worden onderhouden, daardoor hun hoop op God vestigden en dag en nacht baden. Zij moesten kuis en onberispelijk leven. Zij moesten kinderen hebben grootgebracht en zich hebben gewijd aan caritatieve werken. Een dergelijke rol als weduwe speelde ook de oude vrouw Hanna die we in het Evangelie tegenkwamen. Ze wordt uitdrukkelijk een 'profetes' genoemd. Zij weet en verkondigt aan allen, die de Messias verwachtten: dit is de Messias, die kleine kind Jezus, dat door Maria en Jozef naar de tempel is gebracht om er aan God te worden opgedragen.

Ook in later tijden hebben diverse weduwen een bijzondere rol gespeeld op religieus gebied. De heilige Elizabeth van Portugal trok zich na de dood van haar echtgenoot in 1325 terug in het door haar gestichte clarissenklooster te Coimbra. De heilige Francisca Romana, een weduwe met visioenen en mystieke ervaringen, stichtte in 1422 een orde van oblaten. Jeanne-Françoise Frémiot de Chantal stichtte, eenmaal weduwe, in 1610 samen met Franciscus van Sales de contemplatieve orde van de visitandinnen. De eerste stichteres van uw orde was ook een van die bijzondere weduwen, die haar leven helemaal op God richtte, toen zij in 1346 te Vadstena de orde van de Allerheiligste Verlosser oftewel die van de Birgittinessen stichtte.

De heilige Birgitta had talrijke visioenen waarin het lijden van Christus centraal stond. En dat niet alleen. Die visioenen betroffen eveneens het feit dat biddende gelovigen moeten delen in dat lijden van Christus. Dit is voor alle christenen onlosmakelijk verbonden met de navolging van Christus.

U als Birgittinessen brengt dit tot uiting in uw kleding. In uw hoofdsluier draagt u een band met vijf edelstenen, die verwijzen naar de vijf kruiswonden van Jezus. Dit verbeeldt het diepe verlangen dat aan uw roeping tot Birgittines eigen is: u wilt evenals uw stichteres in uw kleding en in uw liefdevol leven Jezus verkondigen zoals Hanna dat deed: als de Messias. Een Messias, die geen vrede met geweld probeert af te dwingen. Hij bewerkt vrede door zijn verlossingsdood. Vandaar de originele naam van uw orde, namelijk die van de Allerheiligste Verlosser.

En de heilige Birgitta heeft aan den lijve ondervonden wat het betekent om vrijwillig in het lijden van Jezus te delen. Hij zond haar vanuit Zweden met een heel speciale opdracht naar Rome. Zij moest onder meer de paus, Urbanus V, ertoe zien te bewegen om terug te keren naar Rome. De paus woonde toen in Avignon, waar hij welswaar de bescherming genoot van de Franse koning, maar ook naar diens pijpen moest dansen. Hij was er misschien veilig, maar niet vrij om te spreken als zichtbaar hoofd van de Kerk, de plaatsvervanger van Christus op aarde. En dat terwijl Rome door de afwezigheid van zijn bisschop, de opvolger van Petrus, verviel tot een ruïne.

De Franse kardinalen waren verbolgen over Birgitta's aansporingen aan het adres van paus Urbanus om naar Rome terug te keren. Zij vreesden hun greep op de Kerk te verliezen als de paus Avignon zou verwisselen voor Rome. Macht was helaas voor

hen belangrijker dan Christus' wil te volbrengen. Christus had Petrus en zijn opvolgers tot zijn plaatsvervangers op aarde aangesteld en niet als stroman van een of andere koning of menselijke despoot. Bovendien hebben zij onder leiding van de Heilige Geest Rome als hun bisdom en centrum van de wereldkerk gekozen.

Hierdoor had de heilige Birgitta de nodige tegenwerking te verduren. Het was voor haar dan ook een grote teleurstelling dat paus Urbanus nadat hij uiteindelijk naar Rome was teruggekeerd, er slechts twee jaar bleef. Daarna vluchtte hij weer naar Avignon. En dat vanwege de moeilijkheden die hij weliswaar in Rome ondervond, maar met Gods hulp had kunnen overwinnen, zoals Birgitta hem had gezegd. Birgitta uitte ook onverholen kritiek op moreel kwalijke gedragingen van kerkelijke en wereldlijke gezagsdragers. Hiertoe kreeg zij opdracht in haar visioenen. Je hoefde haar nooit te vragen: 'hoe bedoelt u precies?', want wat ze zei was niet voor tweeërlei uitleg vatbaar. Als echte noorderling was ze zeer direct in haar uitingen.

Zo was ze als Hanna in het Evangelie en de bijzondere groep van weduwen in de christelijke gemeenten aan het begin een profetes voor haar tijd. Ze waarschuwde tegen de zedenverwildering die onder haar tijdgenoten om zich heen greep. Ze moest echter tot haar groot verdriet herhaaldelijk meemaken hoe haar vermaningen en waarschuwingen in de wind werden geslagen. Wat dat betreft heeft ze dezelfde ervaringen opgedaan als Jezus tijdens zijn aardse leven. En zo op een bijzondere manier deelgenomen aan zijn lijden.

Sinds 1843 zet u het werk van de heilige Birgitta voort volgens haar charisma in gebed, studie en caritas. In de laatste jaren zijn uw gelederen versterkt door de komst van leden van de tak van de Birgittinessen, gesticht in 1911 door Maria Hesselblad, ook een Zweedse, die in het voetspoor van de heilige Birgitta is verdergegaan. En in de laatste zestig jaar ontmoet u evenals de heilige Birgitta in intense mate de geloofscrisis en ook de algemene ontrouw aan de christelijke moraal, die zich onder bijna de West-Europese bevolking manifesteren.

Ofschoon bescheiden in aantal, getuigt u hier in Weert van Christus als zijn bruid. Hoe gesecculariseerd Weert ook mag zijn, evenals trouwens de rest van Nederland en West-Europa, velen hier in de stad zijn op de hoogte van uw aanwezigheid. In uw getuigenis zult u ongetwijfeld ook afwijzing van uw boodschap, feitelijk de afwijzing van Christus, tegenkomen. Dit is ook voor u een bron van lijden, waarin u zich echter evenals de heilige Birgitta met dat van Jezus kan verenigen en daaruit uw kracht putten.

Maar door uw leven, door uw spiritualiteit, die in uw kleding zichtbaar tot uiting komt en waarvan u de betekenis aan iedereen op eenvoudige wijze kunt uitleggen, kunt u veel betekenen. Er zijn evenals in de tijd van Hanna in het Evangelie mensen die oprecht naar God en de Messias zoeken en misschien ook met lijden en tegenslag te kampen hebben. Jezus staat hen met open armen op te wachten. Door uw bijzondere charisma en spiritualiteit kunt u voor deze mensen wegwijzers naar Hem zijn, profetessen zoals uw stichteres. Amen.